

SİGORTA SÖZLEŞMELERİ

Tanım: Sigorta sözleşmesi sigortacının prim karşılığında kişinin para ile ölçülebilir bir menfaattini zarara uğratan tehlikenin, rizikonun meydana gelmesi halinde bunu tazmin etmeyi, para ödemesi veya diğer edimlerde bulunmayı yükümlendiği sözleşmedir.

Sigorta sözleşmelerinde sigorta ettiren ve sigortacı olmak üzere iki taraf vardır. Bunun haricinde ayrıca sigorta ettiren, sözleşmeyle prim ödeme mükellefiyeti altına giren kişidir. Sigortalı, sigorta sözleşmesinin tarafı değildir. Sigorta ettirenin asıl edimi prim ödemektir. Sigortacı da sözleşmeyle himaye sağlama borcu altına girer.

Sınıflandırılması: Temel ağırlık ZARAR ve MEBLAĞ Sigortası olarak ikiye ayrılır. Zarar sigortalarında gerçekleşen rizikonun yol açtığı zarar, sigortacı tarafından tazmin edilir. Zarar sigortaları da kendi içinde ikiye ayrılır: Aktif / Pasif... Aktif sigortaların konusu menfaattir. Mesela araç olan kişinin yaptıracağı kasko sigortasında sigortanın konusu o araca sahip olunması sebebiyle oluşan malik menfaatidir.

MAL HİÇBİR ZAMAN SİGORTANIN KONUSU OLMAZ. SİGORTANIN KONUSU HER ZAMAN MENFAATTİR. Pasif sigortada ise, rizikonun gerçekleşmesi kişinin malvarlığında pasife yol açıyordur veya mevcut pasifi artırıyordur. Üçüncü kişilere karşı ödeme yapma yükümlülüğü pasif sigortalardan söz konusu olur. En tipik örnek sorumluluk sigortaları ve bunun altında trafik sigortasıdır. Meblağ sigortaları, zarar sigortalarının tam tersidir. Prensipleri tamamen farklıdır. Hayat sigortalarında söz konusu olur. Gerçekleşen rizikonun zarara yol açması aranmaz.

Hayat Sigortaları: Hayat sigortaları uzun vadeye yayılan sözleşmelerdir. 10-15 yıl gibi sürelerle yapılır. Hayat sigortalarında çok temel iki adet

riziko vardır. Bunlar:

- Sözleşme süresi sonunda hayatta kalmak
 - Sözleşme devam ederken ölüm vuku bulmak.
- Süre sonunda ekonomik anlamda bir zarar meydana gelip-gelmediğine bakılmaz. Sözleşme süresi sonunda sigortacı ödemesi yapmak durumundadır. Ölüm vuku bulduğunda sigortacı yine ödeme yapmak durumundadır. Hayat sigortaları, meblağ sigortası olduğu için himaye sağlama borcu, para ödeme mükellefiyeti olarak karşımıza çıkar.

Sigortacının Himaye Sağlama Borcu: Karşılıklı bir sözleşme olan sigorta sözleşmelerinde sigortacının asıl yükümü himaye sağlamaktır. Kanundaki tanıma göre bu durum, temel olarak riziko gerçekleştiğinde ödeme yapılması şeklinde izah edilmiştir. Doktrinde bu konuda iki temel teori vardır:

- 1- Para Ödeme Teorisi: Buna göre sigortacının ediminin, riziko gerçekleştiğinde para ödemekle ilgili kabul edilir.
- 2- Tehlike Taşıma Teorisi: Bu teori, sigortacının sigorta sözleşmesinin kurulması anından itibaren borcu altına girdiğini kabul eder. Sigortacının ediminin salt riziko gerçekleştiğinde ödeme yapmak olmadığını, ödeme yapmasına yol açacak diğer tüm işlemlerinin de sigortacının edimi kapsamında kabul eder.

Bildirim Yükümlülüğü: Sigorta sözleşmesi müzakereleri devam ederken sözleşmenin her iki tarafı bakımından dürüstlük kuralından kaynaklanan bilgilendirme yükümlülüğü mevcuttur. Buna sigortacı cephesinde aydınlatma yükümlülüğü, sigorta ettiren cephesinde ise sözleşme öncesi inhor ödevi adı verilir. İradelerin sağlıklı kurulabilmesi için her iki taraf da üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmelidir. Aydınlatma yükümlülüğünü yerine getirmek sigortacı veya acentenin üzerindedir. Bu yükümlülü-